

NEDEĻAS PĀRDOMAS

Ironiskas pārdomas par Eiropas piemērišanu grēkāža lomai

■ IVETA ŠULCA,
EK pārstāvniecības Latvijā vadītāja

Valstī ir krīze un, par spīti cerīgiem signāliem, beigusies tā vēl nav: tuvojas vēlēšanas. Ko tadā situācijā darīt? Solīt pensionāriem lielākas pensijas, skolotājiem un ārstiem lielākas algas, bet visiem labus ceļus un lētāku elektrību ir stipri riskanti. Nenoticēs. Kas atliek? Atliek viens – atrast un ar pirkstu parādīt uz vainīgo un pēc iespējas skatīt.

Tiesa, vainīgā izvēle nebūt nav vienkārša lieta. Vajadzīgs tāds, kuru publika zinātu, bet pazītu ne īpaši labi – zināms, bet ne iemīļots. Tāds, kurš nesūdzētu par cieņas aizskaršanu tiesā, un tāds, kuram var piedēvēt muļķības un kurš nespēs apsaukt blefotājus par visiem meliem. Tādas prasības izpildīt nav vienkārši. Tomēr lielas vajadzības brīdī, kad sasprindzinātas visas maņas, nāk apgaismība: Eiropas Savienība ir vainīga, ka mums te tā neiet! Šodienas apstākļos šī atklāsme ir vismaz līdzvērtīga Arhimēda saucienam "Eureka!", izlecot no vannas, kad viņam prātā ienāca tagad visiem zināmais likums. Eiropa ir vārda brīvību mīloša un audzināta uz rupjību neatbildēt ar rupjību, uz stulbumu – ar stulbumu.

Var atkārtot simtreiz: tiešmaksājumi mūsu zemniekam pagaidām ir mazāki nekā franču vai vācu zemniekam, jo Latvija iestājas ES tad, kad ES budžets bija saplānots līdz 2013. gadam. Skaitļi rāda, ka Latvijas lauksaimniecību pasaules krīze būtu iznīcinājusi, ja ne ES

finanšu atbalsts. Zemnieks šodien saņem 3x lielāku atbalstu par to, ko saņemtu no valsts, ja Latvija nebūtu ES. Protams, ar iestāšanos varēja arī pagaidīt līdz 2013. gadam, lai šie maksājumi būtu franču līmenī. Bet vai būtu ko atbalstīt, ir cits jautājums.

Var atkārtot simtreiz: lēmumu slēgt Latvijas cukurfabrikas pieņēma to īpašnieki tepat Latvijā, saņemot miljonu kompensācijas, kaut gan varēja arī turpināt ražošanu un konkurēt tirgū. No ES budžeta vairs nemaksāja treknas subsīdijas par neefektīvu ražošanu. Latvijā no 1 ha ieguva 5,9 t cukurbiēšu, kamēr vidēji Eiropā ražīgums ir 10 tonnas no ha. Taču ēterā pazīstamas baltis maļ savu: pie visa vainīga Eiropa, – un maļot noklusē, ka Latvija iemaksā ES budžetā trīs reizes mazāk nekā no tā saņem gan tiešmaksājumus, gan struktūrfondos.

Eiropa finansē pārtikas pakas trūcīgajiem un māju siltināšanu, bezdarbnieku 100 latu un maģistru stipendijas. Par Eiropas naudu remontē skolas, ceļ bērnu dārzus un iegādājas dārgas medicīnas iekārtas. Eiropa – tie esam mēs – viena no 27 dalībvalstīm. Splaut uz Eiropu nozīmē splaut akā, no kuras mēs dzeram, tas nozīmē splaut pašiem uz sevi. Vai nav kaut mazliet neērti?

Stāstis par sociālām tēmām

Jaunieši dosies uz novadiem veidot sižetus par sociālām tēmām

■ ĢIRTS VIKMANIS

Invalīdu un viņu draugu apvienības "Apeirons" zālē, kur profesionālu vadībā notiek mācības, uzrunāju vairākus jauniešus. Jurisprudence studente Vladlana Rudusāne projektā iesaistījusi tāpēc, ka nākotnē iecerējusi savā darbā specializēties sociālās tēmās, tostarp, jautājumos par vides pieejamību un izglītību cilvēkiem ar invaliditāti. Viņa ir arī izgājusi praksi "Apeironā". Vladlenu iepriecinājis, ka par žurnālistikas lietām stāstījuši profesionāli no laikraksta un televīzijas. "Mediju un informācijas laikmetā ir svarīgi, kā ziņu pasniedz. Jāzina, kurai auditorijai ziņa paredzēta, ir jādama radoši," teic jaunieši. Vladlana uzsvēr, ka tādēļ, ka invalīdiem nav radīta pieejama vide, viņiem ir grūti mācīties augstskolās.

"Man patīk rakstīt, ar video ir ilgi jādabojas, bet uzrakstīt ir vieglāk," saka projekta dalībnieks Jānis Ķengurs. Viņam patikušas apmācības, kurās jaunieši iemācīties intervēt un veidojis ielu intervijas. Viņš uzrakstījis materiālu par nometni "Sameklē draugus", kurā piedalījušies arī jaunieši ar īpašām vajadzībām. Pēc videoierakstiem Jānim būs jāveido divi sižeti. "Nemot vērā, ka šis Eiropas Savienībā ir gads pret sociālo atstumtību un nabadzību, es veidošu sižetu par kādu sabiedrībai aktuālu tēmu," saka Jānis.

Sabiedrisko attiecību speciāliste Kristīne Mennika piedalīties projektā izvēlējusies, lai iegūtu jaunas prasmes un dotu savu ieguldījumu sociālo jautājumu risināšanā. "Es ļoti vēlējos iemācīties videomontāžu," saka Kristīne.

DAIŅA BUŠMAŅA FOTO

Attēlā 1. rindā (no kreisās) projekta dalībnieki: Lauris Matisons, Jānis Ķengurs, Vladlana Rudusāne, Sanda Segleniece, Kristīne Mennika, 2. rindā operators Sergejs Medvedevs, producentis Tālis Bērziņš, "Apeirona" projekta vadītāja Maija Muceniece, projekta dalībniece Dace Seile.

"Mēs mācījamies gaismot, kā pareizi intervēt un to, lai materiāls būtu vizuāli baudāms." Pēc viņas domām, sociālās lietas valstī ir palikušas novārtā. "Visi runā par krīzi valstī, tomēr tā atspoguļojas sociālajos jautājumos. Būtu vērtīgi sniegt savu ieguldījumu sabiedrības informēšanā," teic Kristīne. Viņa uzskata – projekts ir iespēja pilnveidoties pašai un sniegt savas prasmes un zināšanas citiem. "Rudeni brauksim filmēt materiālus uz novadiem. Mums nav nekāda radoša ierobežojuma tēmu izvēlē."

"Jaunieši ir raiba publika – katrs ir ne tikai no savas vietas, bet arī ar saviem uzskatiem par dzīvi, turklāt viņiem patīk mācīties," saka "Apeirona" brīvprātīgais videooperators Sergejs Medvedevs. Viņš jauniešiem māca kadrejumus, gaismošanu, kā sagatavot in-

tervējamo un arī montāžu. "Mēs neuzsveram, vai jauniešiem ir invaliditāte vai nav. Cilvēks paliek cilvēks. Ja operators filmē cilvēku invalīdu ratiņos, viņam jābūt vienā līmenī ar filmējamo," aroda prasmes atklāj Sergejs.

Kā stāsta "Apeirons Video" producentis Tālis Bērziņš, projekts radies, kad vairāki jaunieši sanākuši kopā un secinājuši – Latvijā nepietiek informācijas par cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. "Informācijas cilvēkiem ar invaliditāti ir maz, bet sabiedrībai informācijas par viņiem arī nav daudz," skaidro Tālis.

Tikmēr "Apeirona" projektu vadītāja Maija Muceniece uzsvēr, ka pēc apmācībām jaunieši apzinās, kāda ir situācija cilvēkiem ar invaliditāti ne tikai Rīgā, bet arī novados. "Kats jaunieši izvēlēsies savu reģionu un veidos sižetus par

to, kā risina cilvēku ar īpašām vajadzībām nodarbinātības jautājumus un kā šim darbam ir piesaistīta ES fondu nauda." Tālis nosauc vairākus piemērus, ko jaunieši varētu darīt. "Pārvaldātājiem ir jānodrošina invalīdiem pieejami autobusi – normas pastāv, bet cilvēki par tām nezina. Jaunieši ir ieinteresēti un ies cilvēkiem prasīt, kāpēc par to nav informācijas. Daudzi neko nezina par jauno Invaliditātes likumu."

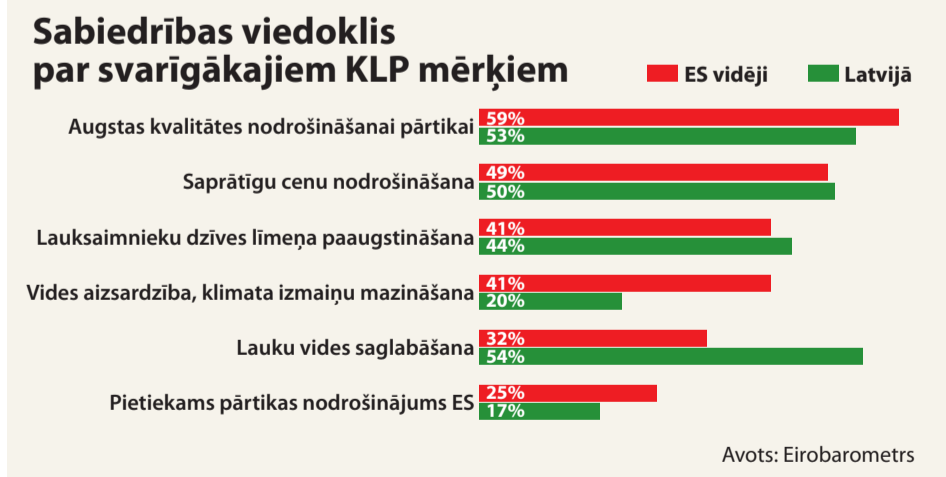
Sižetus jaunieši veidos līdz oktobra sākumam. "Apeirons" veido sadarbību ar reģionālajām televīzijām un iecerējis sižetus izvietot sociālajos medijos – "draugiem.lv" un "YouTube". Projekta kulminācija būs jauniešu veidots raidījums. Projekta izmaksas tiek lēstas 10 000 eiro lielas, tostarp no ES programmas "Jaunatne darbībā" ir piešķirti 4500 eiro.

ES iedzīvotāji – par atbalstu laukiem

Lauku politiku reformēs, respektējot iedzīvotāju gribu.

■ IVETA TOMSONE

Kopējā lauksaimniecības politika (KLP), šķiet, ir viena no retajām ES politikām, kuras reformai, kas veicama līdz 2013. gadam, par pamatu ņems ES iedzīvotāju viedokli. Par to liecina jaunā ES lauksaimniecības komisāra Dačiana Čološa aktivitātes. Eiropas Komisija, kas novembrī sola nākt klajā ar konkrētiem priekšlikumiem, ar "Eiobarometra" palīdzību noskaidrojusi vispārējo ES iedzīvotāju viedokli par lauksaimniecības nozīmīgumu ES. Bet no aprīļa līdz jūnijam ar interneta palīdzību EK savākusi kopskaitā 5473 viedokļus no lauksaimniekiem un ar nozari saistītiem cilvēkiem, 93 politikā iesaistīto perso-

nu, 80 pētniecisko iestāžu un 36 ES Lauku attīstības tīkla viedokļus.

Veiktās aptaujas apgāz vairākus mītus, ko viens otrs ekonomikas eksperts ES un arī Latvijā centušies uzdot par vispārējo viedokli un vienīgo pareizo ceļu, kā attīstīties videi ārpus pilsētām. Viens no mītiem – ES lauk-

saimniecība jāļauj darboties brīvā tirgū un nav nekādas vajadzības tērēt nepilnus 50 miljardus jeb apmēram 40% no ES budžeta lauku vajadzībām.

"Eiobarometra" pētījumi skaidri norāda – 46% ES iedzīvotāju lauksaimniecību un laukus uzskata par ļoti svarīgiem un 44% – par

svarīgiem visas ES nākotnei. Latvijā šis atbalsts laukiem ir vēl izteiktāks – par ļoti nozīmīgiem valsts nākotnei laukus uzskata 54%, bet par nozīmīgiem – 37% iedzīvotāju. To, ka lauku attīstību šobrīd visās savienības valstīs virza ar KLP palīdzību, gan saprot visai maz cilvēku gan ES, gan Latvijā – ES

vidēji tikai 13% zina, kas ir KLP, bet Latvijā – uz pusi mazāk.

Vai lauki jāatbalsta no ES budžeta? Šeit atbildes ir tikpat viennozīmīgas – ES vidēji 83% iedzīvotāju uzskata, ka jāatbalsta un 39% pat ir gatavi piemaksāt vēl vairāk lauciniekiem par darbu. Latvijā cilvēki lauksaimniecību, lauku vidi savā zemapziņā saista ar nacionālās identitātes šūpuli un latviskā gara uzturētāju, tādēļ arī 94% uzskata, ka par šīs vērtības saglabāšanu ir jāmaksā, un 62% uzskata, ka atbalsts ir jāpalielina. Kādēļ zemapziņā? Tādēļ, ka uz jautājumu, kādu iemeslu dēļ lauksaimniecība ES būtu atbalstāma, tikai 16% aptaujāto Latvijā uzskata, ka tā ir daļa no vēstures un kultūras, kamēr ES vidēji tā domā 20% iedzīvotāju. Jāpiebilst arī, ka sabiedrības pieprasījumu atbalsta palielināšanai nosaka fakts,

ka vairākums tomēr zina – Latvijā lauksaimnieki saņem mazākus ES atbalsta maksājumus.

Kādām tad, pēc sabiedrības domām, nākotnē jābūt KLP prioritātēm? Caurmērā ES uzskata, ka pirmajā vietā liekamas rūpes par augstas kvalitātes un drošu pārtiku, pēc tam – jānodrošina saprātīgas pārtikas cenas, un trešo vietu prioritāšu sarakstā dala nepieciešamība nodrošināt pietiekami augstu dzīves līmeni lauciniekiem, kā arī nepieciešamība sargāt dabu un gādāt par klimata izmaiņu mazināšanu.

Latvijā prioritāšu saraksts ir citāds – pirmajā vietā tiek liktas rūpes par lauku vides saglabāšanu (ES vidēji – tikai piektā prioritāte), otrajā vietā – droša un kvalitatīva pārtika un trešajā vietā – saprātīgas cenas pārtikai. Dabas sargāšanu par prioritāti uzskata tikai 20% aptaujāto.